

O'ZBEKISTONDA SPORT TURIZMINI RIVOJLANTIRISH.

Ergashov Behzod G'ayrat o'g'li
Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti
Turizim fakulteti TOUP 502 gurux talabasi

Annotatsiya.

O'zbekistonda sport turizmini ommalashtirish – mamlakat hukumati tomonidan o'zining boy madaniy merosi va rang-barang landshaftlaridan foydalanishga qaratilgan strategik tashabbus bo'lib, xalqaro sayyohlarni sport bilan shug'ullanishga qiziqtiradi. Sport infratuzilmasini rivojlantirish, xalqaro tadbirlarni o'tkazish va kurash kabi an'anaviy sport turlarini ommalashtirishga e'tibor qaratgan O'zbekiston o'zining tabiiy go'zalligini namoyish etish va sayyohlarga noyob tajribalarni taqdim etishni maqsad qilgan. Sport turizmi bilan bog'liq iqtisodiy manfaatlar, madaniy almashinuv va faol turmush tarzini targ'ib qilish orqali O'zbekiston o'zini butun dunyo bo'ylab sport ixlosmandlari uchun asosiy yo'nalish sifatida ko'rsatmoqda. Ushbu maqolada sport turizmining turlari va O'zbekistonda sport turizmini rivojlantirish bo'yicha olib borilayotgan islohotlar haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: sport turizmi, infratuzilma, kurash, futbol, ot sporti, sayyohlik agentliklari.

Аннотация.

Популяризация спортивного туризма в Узбекистане является стратегической инициативой правительства страны, направленной на использование богатого культурного наследия и красочных ландшафтов для привлечения иностранных туристов к занятиям спортом. Сосредоточив внимание на развитии спортивной инфраструктуры, проведении международных мероприятий и популяризации традиционных видов спорта, таких как борьба, Узбекистан стремится продемонстрировать свою природную красоту и предоставить туристам уникальные впечатления. Содействуя экономическим выгодам, культурному обмену и активному образу жизни, связанным со спортивным туризмом, Узбекистан зарекомендовал себя как главное направление для любителей спорта во всем мире. В этой статье представлены виды спортивного туризма и информация о проводимых реформах. за развитие спортивного туризма в Узбекистане.

Ключевые слова: спортивный туризм, инфраструктура, борьба, футбол, конный спорт, турфирмы.

Abstract.

Popularization of sports tourism in Uzbekistan is a strategic initiative of the country's government aimed at using its rich cultural heritage and colorful landscapes to attract international tourists to sports. Focusing on the development of sports infrastructure, holding international events and popularizing traditional sports such as wrestling, Uzbekistan aims to showcase its natural beauty and provide unique experiences to tourists. By promoting the economic benefits, cultural exchange and active lifestyle associated with sports tourism, Uzbekistan is establishing itself as a major destination for sports enthusiasts around the world. In this article, the types of sports tourism and O Information is given about the reforms being carried out for the development of sports tourism in Uzbekistan.

Key words: sports tourism, infrastructure, wrestling, football, equestrian sports, travel agencies.

KIRISH.

Respublikamizda turizm sohasini rivojlantirish, hududlarda turistik va unga yo'ldosh infratuzilmani kengaytirish, turistik mahsulotlarni diversifikatsiya qilish va yangi turizm ob'yektlarini yaratish bo'yicha qator islohotlar amalga oshirilmoqda va sezilarli ijobiy natijalarga erishilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 5 yanvardagi PF-5611-son "O'zbekiston Respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoniga 1-ilova "2019-2025 yillarda O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish Konsepsiyasi"da mamlakatda turizmni rivojlantirishga qaratilgan muhim vazifalar belgilab berilgan. Chunonchi unda ichki turizmni rivojlantirish bo'yicha ham alohida dasturlar ishlab chiqish belgilab qo'yilgan.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI.

Sport turizmi - bu tabiiy to'siqlarni engib o'tishda odamni sport bilan takomillashtirishga qaratilgan sport turi. Sport turizmi tarixan SSSRda rivojlangan. Turizmning sport mahorati tabiiy to'siqlarni engib o'tish, to'siqlarni engib o'tishning turli taktikasi va usullarini qo'llashdan iborat.[1]

Sport turizmida sayyohning asosiy ko'nikmalariga quyidagilar kiradi: birinchi yordam ko'rsatish, jabrlanganlarni evakuatsiya qilishni tashkil etish va o'tkazish, lager va vaqtincha to'xtash joylarini tanlash va o'rnatish, arqonlar bilan ishlash va texnik vositalar o'tish joylarini boshqarish, sug'urta va boshqalar, harakatlanish texnikasi va boshqa tabiatdagi to'siqlarni engib o'tish, guruhdagi harakat tartibini va boshqa harakatlarni tashkil qilish, ekstremal shartlar (masalan, qorda tunash, kam ovqatlanish bilan ishlash, ekstremal ob-havo sharoitida harakat qilish, guruh bilan aloqani yo'qotgan taqdirda harakat qilish, o'z-o'ziga yordam berish,), sport kompaniyasida menyu va ovqatlanish tartibini tuzish, olovni ko'paytirish va saqlash, ovqat tayyorlash, jihozlarni ta'mirlash, yo'nalish va navigatsiya, psixologik ish va

nizolarni hal qilish, ekstremal vaziyatlarda turli xil ishlar va harakatlarga rahbarlik qilish. Qo'shimcha ko'nikmalarga yurish zonasi yoki umumiy til tilini bilish, turizmning tegishli turlari va sport turlari, ov va baliq ovlash ko'nikmalari, hayvonlar va turli xil texnikalar bilan ishlash, geografiya, atrof-muhit sohasidagi foydali bilimlar, muzokarachi, hikoyachi, muhandislik bilimlari kiradi.[3]

Sport turizmining turlari:

piyoda yurish-sayyohlik yo'nalishida harakatlanish asosan piyoda amalga oshiriladi. Asosiy vazifa-relyef va landshaft to'siqlarini piyoda, yuqori toifadagi qiyinchiliklar uchun — qiyin relef va iqlim sharoiti bo'lgan joylarda engib o'tish.

chang'i turizmi-sayyohlik yo'nalishi bo'yicha harakatlanish asosan chang'ida amalga oshiriladi. Asosiy vazifa-qor va qor-muz qatlamidagi relyef va landshaft to'siqlarini chang'ida, yuqori toifadagi qiyinchiliklar uchun — qattiq iqlim zonalarida va tog'li hududlarda engib o'tish

tog' turizmi - baland tog'larda piyoda yurish. Asosiy vazifa tog' dovonlaridan o'tish, cho'qqilarga chiqish.

suv turizmi - odatda tog'li hududlarda rafting vositalarida (kemalarda) daryolar bo'ylab rafting. Asosiy vazifa Daryo tubining relyefi va uning oqimining xususiyatlari natijasida hosil bo'lgan suv to'siqlaridan o'tishdir.

speleoturizm - yer osti bo'shliqlari (g'orlar, g'or tizimlari, shu jumladan qisman suv bosgan) bo'ylab sayohat. Asosiy vazifa g'orlarda uchraydigan strukturaviy to'siqlarni engib o'tishdir.[2]

yelkanli turizm - dengizda yoki yirik ko'llarning suv zonalarida suzib yuruvchi kemalarda sayohat. Asosiy vazifa - ichki suvlarda va ochiq dengizda suzish qoidalariga muvofiq kemanding sayohat rejasini bajarishdir.

transport vositalarida - velosiped turizmi, ot sporti turizmi va avtomobil turizmini o'z ichiga olgan bo'lim. Asosiy vazifa - uzoq yo'nalishdagi relyef-landshaft to'siqlarini (har xil relef va qoplamali yo'llar va yo'llar, o'tish (o'tish) yoqasidagi yo'llargacha), sayyohlik, chorvachilik va hayvonlarning migratsiya yo'llari, o'tish joylari va o'tish joylari; tog' dovonlari, traverslar va boshqalar. d.) qiyin sharoitlarda, odatda iqlimi va topografiyasi qiyin bo'lgan tog'li yoki qo'pol erlarda.

estrodial turizm - turizmning har xil turlari elementlarini birlashtirgan sayohatlar;

Mototsikl turizmi mototsikl transport vositasi sifatida xizmat qiladigan turizm turlaridan biridir. "Mototsikl turizmi" tushunchasi noaniq bo'lib, ochiq havoda o'tkaziladigan sport turlaridan biriga ham, turli xil sport turizmiga ham tegishli.[5]

O'zbekistonda sport turizmini targ'ib qilish mamlakatning tabiiy go'zalligi, madaniy xilma-xilligi va sport ishtiyoqini jahon auditoriyasiga namoyish etish uchun noyob imkoniyat yaratadi. Mamlakatning Tyan-Shan tog'larining qorli cho'qqilaridan tortib, Qizilqumning bepoyon cho'llarigacha bo'lgan go'zal

manzaralari ochiq havoda sayr qilish, alpinizm, velosport va suv sporti kabi keng ko'lamli sport turlari uchun ajoyib zamin yaratadi. Shu bilan birga, O'zbekistonning kurash (o'zbek kurashi) va ot minish kabi an'anaviy o'yinlarini o'z ichiga olgan boy sport merosi tashrif buyuruvchilarga mahalliy madaniyat va an'analar bilan tanishish imkoniyatini beradi. O'zbekiston sport federatsiyalari, tadbirlar tashkilotchilari va sayyohlik agentliklari bilan strategik hamkorlik orqali xalqaro sport musobaqalari, o'quv-mashg'ulot yig'inlari va sport bilan bog'liq turlarni o'tkazish uchun o'z resurslari va tajribasini ishga solmoqda. Mamlakat sport turizmini rivojlantirish orqali dunyoning turli burchaklaridan sportchilar, muxlislar va sport ishqibozlarini jalb etish, madaniyatlararo almashinuvni rivojlantirish, faol turmush tarzini targ'ib qilish va bu jarayonda iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishni maqsad qilgan. Qadimiy jozibasi va zamonaviy qulayliklari uyg'unlashgan O'zbekiston tashrif buyuruvchilarga hayajon, mehmondo'stlik va unutilmas tajribalarning ajoyib kombinatsiyasini taklif etuvchi sport turizmi uchun eng yaxshi yo'nalish sifatida paydo bo'lishga tayyor.[1]

XULOSA.

O'zbekistonda sport turizmini ommalashtirish mamlakatimiz turizm va sport sohalari uchun asosiy e'tibor yo'nalishi hisoblanadi. Prezident Shavkat Mirziyoyev sport infratuzilmasini rivojlantirish, mamlakatimizni sport turizmi yo'nalishi sifatida tanitish muhimligini ta'kidladi. O'zbekistonning rang-barang landshaftlari, boy sport merosi va xalqaro tadbirlarni o'tkazishga sodiqligidan foydalanib, hukumat butun dunyodan sportchilar, muxlislar va sport ixlosmandlarini jalb qilishni maqsad qilgan. Sport musobaqalari, o'quv-mashg'ulot yig'inlari va sport bilan bog'liq sayohatlar kabi tashabbuslar orqali O'zbekiston o'zining tabiiy go'zalligi va madaniy xilma-xilligini jahon auditoriyasiga namoyish etmoqda. Mamlakatning diqqatga sazovor joylari, jumladan, Tyan-Shan tog'lari va Qizilqum cho'li tashrif buyuruvchilar uchun ochiq havoda sayr qilishning keng doirasini taklif etadi. Bundan tashqari, kurash va ot minish kabi an'anaviy sport turlari sayyohlarga O'zbekistonning boy madaniy an'analari bilan tanishish uchun noyob imkoniyat yaratadi. O'zbekiston sport turizmini rag'batlantirish orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishga, madaniyatlararo almashinuvni qo'llab-quvvatlashga, fuqarolar va tashrif buyuruvchilar o'rtasida faol turmush tarzini targ'ib qilishga intiladi. Sport federatsiyalari, tadbirlar tashkilotchilari va sayyohlik agentliklari bilan strategik hamkorliklar sport turizmi tashabbuslari qamrovini kengaytirish va xalqaro mehmonlarni mamlakatga jalb etishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Tuxliyev I.S., Xaitboyev R., Tursunova G.R. Turizm asoslari. O'quv-uslubiy murakkab. - Samarqand, SamISI, 2013. - 372 b.[1]

2. Qudratov G.H., Pardayev M.Q., Otaboyev R. O‘zbekistonda turizm salohiyati va uni rivojlantirishda davlat siyosatining asosiy yo‘nalishlari. // xizmat ko‘rsatish va turizm sohalarini rivojlantirish: muammolar va ularning yechimlari. - T.:Iqtisodiyot va moliya, 2008. - b. 61-70.[2]
3. Hayitboyev R., Sattarov A. Turizm marshrutini ishlab chiqish texnologiyasi. Samarqand, 2011 yil.[3]
4. Matyakubov U.R. —Ekologik vaziyatni hisobga olgan holda turizmning samaradorligi takomillashtirish yo‘nalishlari va istiqbollari mavzusida. nomzodlik dissertatsiyasining konspekti. – Samarqand, 2011. – 12 b.[4]
5. Halikulov A.N. —Mehmonxonalarda xizmat ko‘rsatish sifati va samaradorligini oshirish imkoniyatlar dissertatsiya konspekti. Abstrakt. – Samarqand, 2010. – 25 b.[5]